

Jaagupi Sadam MTÜ
info@jaagupi.eu

19.08.2026 *

Meie 14.09.2026 nr 13-3/2767-6

Vastus 19.08.26 pöördumisele

Kirjas esitate täiendavaid seisukohti Liivi lahe meretuulepargi elektriühenduse riigi eriplaneeringu (REP) ja selle keskkonnamõju strateegilise hindamise (KSH) kohta, vaidlustate 07.08.2026 avaldatud koostöö ja kooskõlastuste tabelis Teie 26.07.2026 arvamusele antud vastuste piisavuse, esitate teabenõude ja avaliku teabe seaduse kohase vaide ning teatate kavatsusest taotleda kohtult esialgset õiguskaitset.

Käesolevas kirjas anname planeeringumenetluse ja KSH seisukohalt koondvastuse 19.08.2026 kirjas esitatud täiendavatele argumentidele. Teabenõute ja avaliku teabe seaduse kohase vaide lahendamine on eristatav planeeringule esitatud arvamuse kaalumisest ning sellele vastatakse teabevaldaja pädevuses eraldi menetlustoiminguga, nagu selgitatud punktis 9.

1. Teie 26.07.2026 aramus ja koostöötabel

Teie 26.07.2026 aramus sisaldas ulatuslikku küsimuste ja vastuväidete loetelu. Need seisukohad on kantud koostöö ja kooskõlastuste tabelisse ning iga teema juurde on lisatud planeeringu koostamise korraldaja seisukoht. Koostöötabeli eesmärk on dokumenteerida avaliku väljapaneku käigus esitatud arvamused, nende kaalumine ja planeeringu koostamise korraldaja vastused ühes menetluskokkuvõttes. Tabelivorm iseenesest ei tähenda, et arvamust ei oleks kaalutud. Samuti selgitasime seda vastuses Teie 10.08.26 pöördumisele (meie 18.08.26 nr 13-3/2767-3).

Teie 19.08.2026 kiri ei esita kõigi 107 varasema küsimuse osas uut planeeringu asukohta või mõju hindamise seisukohalt kontrollitavat teavet, vaid suures osas vaidlustab varem antud vastuste õigusliku ja sisulise piisavuse. Seetõttu ei korrata käesolevas kirjas kõiki 26.07.2026 küsimusi ja tabelivastuseid sõna-sõnalt. Allpool käsitleme Teie uue kirja põhilisi vastuväidete rühmi ning täpsustame varasemaid seisukohti seal, kus 19.08.2026 kiri annab selleks põhjust.

2. REP-i hindamisobjekt ja väide projekti kunstlikust tükeldamisest

REP-i ülesanne on määrata Liivi lahe meretuulepargi elektriühenduse sobiv asukoht ja tingimused: merekaabli trass, maaletulek, maismaa maakaabel, rannikualaajaam ning 330 kV õhuliinide ja alajaamade lahendus kuni põhivõrguga liitumiseni. KSH hindab selle planeeringulahenduse elluviimisega kaasnevaid mõjusid vähemalt asukohta eelvaliku täpsusastmes.

Mõjude hindamine näeb ette ka kumulatiivsete mõjude käsitlemist ja seda nii olemasolevate kui kavandatavate tegevustega, mille koostoimes võib avalduda oluline negatiivne koosmõju. Seega on REPi koostamisel käsitletud ka võimalikku koosmõju meretuulepargiga. KSH-s on kumulatiivset mõju käsitletud mõjuvaldkondade kaupa, sealhulgas merevee kvaliteedi, rannikuprotsesside, kalastiku, linnustiku, Natura 2000 alade, rohevõrgustiku, visuaalse mõju ja muude asjakohaste teemade puhul. Samuti on arvestatud kavandatava Rail Balticu trassi ja seonduvate ökoduktide ning piirkonna karjääridega.

Elektriühenduse REP ei asenda meretuulepargi hoonestusloa menetlust ega otsustada küsimusi, mis sõltuvad tuulikute konkreetsest tehnoloogiast, arvust, tootjast, vundamendilahendusest, käitamisest või meretuulepargi arendaja finants- ja hankemudelist. REPi KSH käsitleb koosmõjuna tuulepargi mõjusid, kuid REP käigus ei vastata tuulepargi mõjude hindamise küsimustele, sest tegemist on erineva protsessiga ning REP ei hinda uuesti meretuulepargi mõjusid. Seetõttu eristatakse mõju, mida on elektriühenduse asukohavaliku tegemiseks vaja hinnata, ning küsimusi, mille hindamiseks on vajalik teise menetluse detailne tehniline lahendus. Selline eristamine ei tähenda kumulatiivse mõju eiramist. REP annab suunised elektriühenduse edasiseks kavandamiseks – tehnilised tingimused, rakendamist vajavad leevendusmeetmed, meetmete ja projekteerimise täpsustamiseks vajalikud täiendavad uuringud. Samuti kinnitame, et planeeringus on ette nähtud nihutamisruum, mille piires on mõjud hinnatud ning võimalik projektlahendus töötatakse välja täpsemaid ehitustehnilisi parameetreid ja mõjusid arvestades.

Teie 19.08.2026 kirjas viidatud kohtupraktika ja õiguslikud järeldused väljendavad Teie hinnangut. Kirjas ei ole esitatud uut projektipõhist ruumi- või keskkonnaandmestikku, millest tuleneks, et KSH-s hinnatud elektriühenduse mõjud või asukoha alternatiivide võrdlus oleksid selle tõttu sisuliselt valed. Planeeringu lõplikul kaalumisel võetakse arvesse nii KSH järeldusi, kooskõlastajate seisukohti kui ka avalikul väljapanekul esitatud arvamusi.

Kuivõrd olete korduvalt viidanud Euroopa Kohtu lahendile C-24/19, siis selgitame, et see käsitles täiesti teistsugust olukorda. Viidatud lahendis seadis piirkondlik raamdokument tingimused tuuleparkide rajamiseks ilma eelneva keskkonnamõju strateegilise hindamiseta (KSH-ta). Antud juhul on planeeringumenetluses KSH läbi viidud, arvestades selle käigus ka meretuulepargiga kumuleeruvaid mõjusid ulatuses, mis on meretuulepargi arendusetappi arvestades võimalik.

3. Riigikaitse, kriitiline taristu ja Kingissepa-Kaliningradi merekaablit puudutavad väited

Kaitseministeerium kooskõlastas 24.07.2026 Liivi lahe meretuulepargi elektriühenduse REP-i ja KSH aruande eelnõu, märkides, et planeeringudokumentidest ei nähtu otsest negatiivset mõju riigikaitse ehitiste tööväimele. Samas palus Kaitseministeerium järgmistes kavandamisetappides esitada samaaegselt tuulepargi ja elektriühenduse elektromagnetilised näitajad, et oleks võimalik hinnata nende kumulatiivset mõju. Seda tingimust tuleb järgmistes etappides arvestada.

Teie kirjas toodud radarimüra, drooniohu, NATO reageerimisvõime ja tuulikute kõrgusega seotud argumendid puudutavad eeskätt meretuulikute omadusi. Elektriühenduse asukohavaliku riigikaitse hinnang tugineb pädeva riigikaitseasutuse seisukohale. Üldised näited teistes riikides või teistes meretuulepargi projektides ei tõenda iseenesest, et käesolev elektriühenduse trass põhjustaks lubamatu riigikaitse mõju.

19.08.2026 kirjas korratakse väidet, et kavandatav taristu paikneb Kingissepa-Kaliningradi merekaabli kohal või vahetus läheduses. Kirjas ei ole esitatud georefereeritud kaarti,

koordinaate ega muud projektipõhist tõendit, mille alusel saaks tuvastada kavandatava Liivi lahe elektriühenduse kattumise nimetatud kaabliga. Teise meretuulepargi arendusala kohta avaldatud meediakäsitlus ei tõenda sellist kattumist Liivi lahe elektriühenduse puhul, st olemasolev Vene föderatsiooni sidekaabel puudutab hoopis teist tuulepargi arendust, mis hetkel on alles KMH programmi koostamise etapis. Olemasoleva veealuse taristu ja ohutusnõuetega tuleb siiski arvestada merekaabli täpse trassi projekteerimisel ja loamenetlustes.

4. Mere- ja looduskeskkonna uuringud, müra, vibratsioon ning elektromagnetväljad

KSH ei põhine üksnes üldistel viidel. Mõju hindamisel on käsitletud merevee kvaliteeti ja heljumit, merepõhja elustikku ja elupaiku, kalastikku ja koelmualasid, linnustikku, Natura 2000 alasid, rannikuprotsesse, veealust müra, maismaa rohevõrgustikku, metsist, õhuliinide visuaalset mõju ning elektri- ja magnetvälju. Lisaks on planeeringumaterjalides ette nähtud projekteerimisetapi uuringud, millega täpsustatakse muu hulgas merepõhja geoloogiat, setteid, ohtlikke objekte ja konkreetse trassi tehnilisi tingimusi.

Keskkonnaamet vaatas täiendatud REP-i ja KSH materjalid uuesti läbi ning kooskõlastas need 23.07.2026 tingimusel, et materjale täiendatakse tema märkuste alusel. Nende märkuste põhjal täpsustatakse muu hulgas veeseiret, metsisega seotud meetmeid, linnustiku kumulatiivse mõju sõnastust, seiretingimusi ning mitut andmetäpsustust. Kliimaministeeriumi ettepanekul täiendatakse KSH-d ka looduse taastamise määrase mereelupaigatüüpide ja seire käsitlusega.

Teie 19.08.2026 kirjas viidatud alla 16/20 Hz mõõtmised ja tuulikute infraheli käsitlevad eeskätt meretuulikute kasutusaegset müraallikat. Elektriühenduse REP-is hinnatakse elektriühenduse enda müraallikaid ja elektromagnetvälju, sh 330 kV õhuliine ja alajaamu, ning merekaabli rajamisega kaasnevat veealust töömüra. Planeeringu materjalide hulka kuulub TalTechi elektromagnetvälja eksperthinnang. Kirjas nimetatud teadusartiklite loetelu ei sisalda projektipõhist analüüsi, millest nähtuks, et elektriühenduse KSH-s kasutatud lähteandmed või järeldused oleksid konkreetsetes mõjuvaldkonnas väärad.

Kui projekteerimise või loamenetluse käigus täpsustuv lahendus toob kaasa uue mõjuallika või KSH-s eeldatust suurema mõju, tuleb seda hinnata vastavas menetluses ning rakendada vajaduse korral täiendavaid leevendus- ja seiremeetmeid. See põhimõte on kooskõlas ka Keskkonnaameti ettepanekuga siduda seire tulemused vajaduse korral täiendavate meetmetega.

5. Jaagupi sadam, rannikukasutus ja kalandus

Teie kirjas käsitletakse ulatuslikult Jaagupi sadama varasemat rahastamist, sadamaoperaatori tegevust, süvendamist, kohaliku omavalitsuse otsuseid ning väidetavaid huvide konflikte. Need asjaolud ei ole käesoleva REP-iga reguleeritavad teemad, seejuures REPis kaalumisel olevad trassikoridorid ei ulatu Jaagupi Sadama territooriumile. Teie kirjas viidatud sadama varasemat rahastamist, toetuste kasutamist ja OLAF-i pädevust puudutavaid küsimusi ei saa lahendada planeeringumenetluses – need kuuluvad vastavalt kohaliku omavalitsuse, toetuste andja ja Euroopa Pettustevastase Ameti pädevusse. REP ei anna Jaagupi sadama omandi- või kasutusõigust ühelegi isikule ega otsusta sadama seniste toetuste õiguspärasuse üle.

Samas on sadama ja rannikuala tegelik kasutus elektriühenduse mõju hindamisel asjakohane. KSH-s on käsitletud rannikulähedast liikumist, kallasraja kasutust, lautrikohti, merele juurdepääsu ning turismi- ja puhkeotstarbelist kasutust. Jaagupi piirkonnas kavandatakse rannikul maakaablit. Kasutusetapis ei ole ette nähtud merele juurdepääsu või rannikulähedase veeliikluse sulgemist, küll aga võib ehitusperioodil esineda häiringuid. Ehituse ajal võivad tekkida lokaalsed ja ajutised piirangud, aga tööde korraldamisel tuleb säilitada mõistlik juurdepääs või tagada ajutine alternatiivne ligipääs ning taastada kahjustatud teed ja alad.

Kalastikule ja kalapüügile avalduvat mõju on KSH-s hinnatud. REP ise ei kehtesta üldist rannakalurite hüvitisskeemi ega otsusta individuaalsete kahjunõuete suurust. Oluline on teada, et juba praegu on keskkonnatasude seaduses (§ 55⁴) ette nähtud kutselistele kaluritele hüvitis tuule elektrijaama (ehk tuuliku) põhjustatud kalasaagi vähenemise eest tuulepargi mõjualas (20 km). Seaduses ei ole otseselt nimetatud ka eksportkaablitest põhjustatud kalasaagi vähenemist, kuid igal juhul on kaluritel õigus saada hüvitist tuulikute rajamisest tekkinud kalasaagi vähenemise eest. Kahjuks ei ole Vabariigi Valitsus veel kehtestanud määrust, kus pannakse paika hüvitise arvutamise põhimõtted, hüvitise taotlemise ja maksmise, sh kalasaagi vähenemise tõendamise ja tõendatuks lugemise kord. Seetõttu ei ole praegu täpselt teada, kuidas kalasaagi vähenemist tõendada peab. Samas aitab igal juhul võimalikke kahjusid tuvastada ja vajadusel tõendada planeeringu seletuskirjas ette nähtud kalastiku järeelseire kohustus.

Teie kirjas esitatud nõue anda Jaagupi sadama funktsioon või valitsemine üle MTÜ-le Jaagupi Sadam ei ole elektriühenduse REP-i lahendatav küsimus. Kui Te soovite vaidlustada sadama hoonestusõigust, operaatorlepingut, toetuse kasutamist või kohaliku omavalitsuse otsuseid, tuleb seda teha vastava otsustaja ja õigusliku menetluse kaudu.

6. Majanduslik otstarbekus, riigiabi, võrguliitumine ja energiapoliitika

REP-i kehtestamisega ei tehta elektriühenduse rajamise otsust. Planeeringuga otsitakse parimat asukohta elektriühenduse jaoks arvestades erinevaid mõjusid ja piiranguid. Sellega selgitatakse välja elektriühenduse rajamise võimalikkus ruumilises mõttes ja vajalikud leevendusmeetmed ning piirangud. REP-is ei otsustata ka meretuulepargi rajamist, elektrituru toetusmudelit, meretuulepargi oksjoni tingimusi, tulevast elektrihipa ega konkreetse arendaja kapitalistruktuuri.

Võrguühenduse tehnilist teostatavust on planeeringus käsitletud tehnilise lahenduse ja eskiisi tasandil. Konkreetsed liitumistingimused, süsteemiuuringud ja võrgu käitamise tingimused täpsustatakse põhivõrguettevõtja ning arendaja koostöös järgmistes etappides. Üldine väide, et kõiki Eestis kavandatud meretuuleparke ei ole võimalik samaaegselt põhivõrku ühendada, ei tõenda, et käesoleva kuni 1000 MW tuulepargi elektriühenduse trassikoridori asukoht oleks seetõttu sobimatu või et ühe täiendava taastuvenergia võimaluse kaalumiseks planeeringut ei saa teha. Isegi kui kõiki kavandatud meretuuleparke ei rajata, siis erinevate arendajate tehtud planeerimisalane eeltöö selgitab, millises asukohas, milliste mõjude ning tingimustega ühe või teise tuulepargi rajamine on võimalik. See annab parema ülevaate mõjudest ning loob valikuvõimalused otsuste tegemiseks erinevate alternatiivide vahel.

Teie kirjas esitatud arvutused Liivi lahe kalanduse rahalise väärtuse, hoonestustasu ning väidetava 4-12-kordse väärtuserinevuse kohta on Teie koostatud majanduslik võrdlus. Kirjale ei ole lisatud sellist projektipõhist metoodikat ja lähteandmestikku, mille alusel saaks seda käsitleda KSH-s tehtud sotsiaalmajandusliku mõju hinnangu asendajana. KSH-s on kalapüüki, kohalikku ettevõtlust, turismi, maakasutust ja elukeskkonda käsitletud mõjuvaldkondadena ning neid kaalutakse koos tehniliste ja looduskeskkonna mõjudega.

7. Tagatised, tarneahelad ja hüvitamine

Teie kirjas nõutakse arendajate omandistruktuuride, emattevõtja garantiide, pangatagatiste, escrow-kontode, tarnijate ning dekomisjoneerimis- ja keskkonnataastamise tagatiste määramist.

Elektriühenduse rajatiste projekteerimisel, lubamisel, käitamisel ja kasutusest kõrvaldamisel tuleb täita vastavaid tehnilisi, keskkonna- ja ohutusnõudeid. Meretuulepargi seadmete tarnijate

valik, tuulikute dekomisjoneerimine ja arendaja finantstagatise lahendatakse meretuulepargi kavandamise ja selle elluviimise menetlustes. Elektriühenduse enda kasutusest kõrvaldamise, jäätmekäitluse ja käitaja vastutuse tingimused täpsustuvad ehitus- ja kasutuslubade ning käitaja kohustuste kaudu.

19.08.2026 kirjas esitatud väited projektifirmade pahatahtliku „tühjaks tegemise“, korruptiivse huvi konflikti või välismaiste tarneahelate kaudu tekkiva konkreetse õigusvastasuse kohta ei puuduta planeeringu ruumilist lahendust ehk neid küsimusi ei ole võimalik lahendada planeeringuga. Kui Teie käsutuses on konkreetseid tõendeid võimaliku õigusrikkumise kohta, saab neid hinnata selleks pädev asutus oma menetluses.

8. MTÜ esindusõigus ja edasine teabevahetus

Võtame teadmiseks Teie kinnituse, et MTÜ Jaagupi Sadam ametlikuks sidekanaliks on jaagupi.eu domeeniga e-posti aadress ning et ühingus on käimas juhatuse koosseisu ja volituste uuendamine. Küsimus kontaktandmete õiguses tekkis sellest, et olete varasemalt kirju saatnud aadressilt info@aevolut.site ning 12.08.2026 saadetud e-kiri äriregistris märgitud aadressil sadam@jaagupi.eu tuli tagasi viitega „*adressaadi domeeni pole olemas*”. Planeeringumenetluses esitatud 26.07.2026 ja 10.08.26 ja 19.08.2026 seisukohad on meieni jõudnud ja oleme neile vastanud samal aadressil, kust kiri laekus sõltumata sellest, kas kõigi kirjas nimetatud kohalike isikute individuaalne esindusõigus on tõendatud.

Kui edaspidi on esindusõiguse tõendamine õiguslikult vajalik, kontrollib ministeerium seda konkreetse menetlustoimingu raames registriandmete ja esitatud volituste alusel. Edasises planeeringu teabevahetuses kasutatakse saatja poolt kasutatud kontaktandmeid.

8. Piiriülesed mõjud

Teie kirjas viitate Espoo konventsioonile ja võimalikule piiriülese mõjule, mis avaldub Läti Vabariigi territooriumil või vetes. Selgitame, et käesoleva planeeringu KSH aruandes on piiriülese mõju võimalust hinnatud. Aruandes on järelдатud, et piiriülest mõju elektriühendusega ei kaasne. Tuulepargi rajamisega kaasnevat piiriülest mõju käsitletakse vastavas hoonestusloa KMH menetluses.

9. Teabenõue ja avaliku teabe seaduse kohane vaie

Teie kirja XIII osa on sõnaselgelt esitatud avaliku teabe seaduse kohase vaidena ning selles nõutakse mitme varasema toimiku, protokoll, lepingu, uuringu ja asutuste hinnangu väljastamist. Selle osa lahendamine ei ole planeeringu koostaja ülesanne, vaid teabevaldaja menetlusotsus. Seetõttu tuleb see lahendada eraldi, hinnates iga nõutud dokumendi olemasolu, valdust, juurdepääsupiiranguid, varasema vastuse sisu ja kohaldatavaid tähtaegu.

10. Avalikud arutelud, menetluse peatamise nõue ja kohtusse pöördumise teade

Võtame teadmiseks Teie teate, et kavandate avalike arutelude jätkumise korral esitada Tallinna Halduskohtule kaebuse ja esialgse õiguskaitse taotluse. Kohtusse pöördumise kavatsus ega kaebuse esitamine iseenesest ei muuda planeeringumenetluse toiminguid peatunuks. Kui kohus kohaldab esialgset õiguskaitset või teeb muu menetlust mõjutava määruse, järgib ministeerium kohtu lahendit.

Oleme esitanud oma selgitused 10.08.2026 kirjas toodud küsimustele ja väidetele seoses avalike arutelude toimumisega. Avaliku arutelu eesmärk on võimaldada esitatud arvamusi ja nendele antud vastuseid täiendavalt selgitada ning arutada lahendamata erimeelsusi. Teie

19.08.2026 kiri lisatakse menetlusmaterjalide hulka ning selles esitatud planeeringualased seisukohad võetakse lõpliku planeeringulahenduse ja KSH aruande kujundamisel arvesse koos teiste avalikul väljapanekul ja kooskõlastamisel esitatud arvamustega või põhjendatakse, kui ettepanekuid ei ole võimalik arvesse võtta. Jaagupi Sadam MTÜ esindaja viibis ka 24.08.26 Hädameestel toimunud avalikul arutelul ning võttis sellest aktiivselt osa.

11. Kokkuvõte

19.08.2026 kirjas ei ole esitatud sellist uut ruumilist, tehnilist või projektipõhist keskkonnaandmestikku, mis annaks käesolevas etapis aluse eelistatud elektriühenduse trassikoridori välistamiseks, muutmiseks või planeeringumenetluse peatamiseks. Kirjas tõstatatud asjakohased mõjuvaldkonnad on KSH-s käsitletud ning kooskõlastajate märkuste alusel täiendatakse nii KSH aruannet kui ka planeeringu tingimusi.

Me ei nõustu käsitlesega, et meretuulepargi ja elektriühenduse ehitusõiguse osas eraldi menetluste läbiviimine tähendab automaatselt kumulatiivse mõju hindamata jätmist. Elektriühenduse KSH peab arvestama planeeringulahenduse seisukohalt asjakohaseid koosmõjusid, sh kavandatava tuulepargiga ja seda on ka tehtud peatükkides 7.9 ja 7.10.

Teie teabenõude ja AvTS vaide osa lahendatakse eraldi pädeva teabevaldaja otsusega

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Ivari Rannama

maa- ja ruumipoliitika osakonna juhataja

Anne Martin +372 5802 3933

anne.martin@mkm.ee